

- Miễn là đừng gặp phải bọn cá mập. Nếu chúng đến đây, thì Lay Chúa, xin Chúa rủ lòng thương lấy con cá. Và cả tôi nữa!

Lão nghĩ bụng: cái ông Đì Magiô trứ danh ấy, không biết ông ta có bám mãi theo con cá được lâu như mình không nhỉ? Còn lâu hơn là đằng khác chứ lì. Mình thì mình tin chắc như thế, vì ông ta đã trẻ lại khỏe. Đó là chưa kể bố ông ta cũng là một tay đánh cá. Nhưng chỉ ngại cái chúng nẻ cựa gà ở chân của ông ta, không biết ông ta có đau đớn quá nhiều vì cái chúng ấy không nhỉ?

Lão nói to:

- Mình nào có biết đấy là đâu. Mình đã bao giờ bị cái chúng nẻ cựa gà ấy đâu.

Vào lúc mặt trời sắp lặn, để tự động viên mình thêm, lão hồi tưởng lại cái hôm, trong một khách sạn ở Cadabolăngca, lão đã chơi cái trò "bàn tay sắt" với một gã da đen quê vùng Xinphugốt là một gã nổi tiếng khỏe nhất ở bến tàu. Hai người ngồi thông luôn một ngày một đêm, tì khuỷu tay lên một vệt phấn vạch trên bàn, hai cánh tay dưới dựng thẳng, hai bàn tay nắm chặt. Hai người tìm cách đè ập bàn tay của người kia xuống mặt bàn. Những người đứng xem thi nhau đặt cược, kể qua người lại nhốn nháo trong phòng, dưới ánh sáng những chiếc đèn dầu hỏa. Lão nhìn cánh tay và bàn tay gã da đen rồi lại nhìn nét mặt hắn ta. Sau tám giờ liền như thế, người ta quyết định cứ bốn tiếng đồng hồ lại phải thay trọng tài một lần để cho những người này có thể thay phiên nhau mà đi ngủ. Máu rỉ ra ở các đầu móng tay của lão và của gã da đen. Hai người trừng mắt nhìn

vào mắt nhau, vào bàn tay và cánh tay của nhau. Còn những người đánh cuộc cứ đi đi lại lại trong phòng, rồi ngồi trên những chiếc ghế đầu cao lênh khênh đặt một dây dài quanh tường mà ngắm hai người. Các ngọn đèn in bóng người lên các tấm vách bằng gỗ sơn màu xanh biếc của gian phòng. Bóng gã da đen trông to lớn lạ lùng và cứ lắc lư qua lại mỗi lần gió thổi làm rung đưa các ngọn đèn dầu.

Suốt đêm, được thua vẫn chưa ngã ngũ ra sao. Kể nào trong hai người sẽ thắng? Người ta cho gã da đen uống rượu "rom" và đặt vào mồm gã những miếng thuốc lá đã đốt sẵn. Cứ sau mỗi ngụm "rom", gã da đen lại mở một đợt tấn công dữ dội. Một lần gã đã đè dúi được cánh tay lão già - thuở đó còn chưa phải là một lão già mà còn mang cái tên là Xăngchiagô, người vô địch - xuống chùng năm phân. Nhưng lão lại rướn được bàn tay trở lại đúng vào vị trí cũ. Vào lúc ấy, mặc dầu gã da đen là một anh chàng bảnh trai và một tay thể thao cừ khôi, lão vẫn tin chắc là lão sẽ thắng được hẳn.

Tảng sáng, nhiều người đánh cuộc đã ngỏ ý yêu cầu tuyên bố trận đấu hòa và người trọng tài cũng đã lắc đầu lưỡng lự, nhưng lão già đột nhiên đem hết gân sức quật mạnh cánh tay và đè bàn tay của gã da đen xuống, thấp dần thấp dần cho đến khi nằm ẹp hẳn xuống mặt bàn. Keo vạt bắt đầu vào sáng chủ nhật và chấm dứt đúng vào sáng thứ hai. Sở dĩ có nhiều người đánh cuộc muốn tuyên bố trận đấu hòa vì họ còn bận ra bến tàu bốc các bao đường hoặc đi làm ở "Công ty mỏ than Havana". Không thể thì nhất định ai nấy cũng đều muốn ở lại để

xem keo vật kết thúc ra sao. Dù sao chẳng nữa, lão cũng đã kết thúc toàn thắng. Và vào lúc chưa có một ai đành phải bỏ đi làm.

Sau chiến công rạng rỡ ấy khá lâu, người ta vẫn còn gọi lão là "người vô địch". Qua mùa xuân, lại có một cuộc đấu trả miếng nữa. Nhưng lần này, tiền cuộc chẳng là bao và lão đã thắng một cách có thể nói là dễ dàng. Trận thắng đầu tiên của lão đã làm gã da đen miền Xinphugốt mất tinh thần. Sau đó, gã còn dự mấy trận đấu nữa rồi thôi hẳn. Lão tin chắc là nếu lão quyết tâm muốn ăn thua thì lão có thể thắng bất cứ người nào.

Nhưng lão thấy cái trò ấy lâu ngày có thể có hại cho bàn tay phải của lão là bàn tay cần dùng để đánh cá. Lão cũng có dùng tay trái đấu thử mấy keo. Nhưng bàn tay trái của lão là một bàn tay phản chủ: nó chẳng bao giờ chịu làm theo ý muốn của lão. Không thể nào tin cậy ở nó được.

Lão tự nhủ: bây giờ phải sưởi nắng bàn tay một lúc. Nếu tối nay tay mình không bị cứng vì lạnh thì sưởi nắng như thế kể cũng đã đủ để triệt cái chứng tê bại ấy đi rồi. Không biết tối nay, tình hình rồi sẽ ra sao đây.

Một chiếc máy bay bay ngang bầu trời, về phía thành phố Maiami. Bóng chiếc máy bay làm cho bầy cá chuồn hoảng hốt chạy tán loạn.

Lão nói:

- Cá chuồn nhiều đến thế thì ở đây chắc là phải có cá chấy. Lão kéo sợi dây câu để lượng xem có thể tìm cách co con cá kiếm lại gần hơn một tí được chẳng. Không ăn thua. Thấy sợi dây căng thẳng và run bần bật như

muốn dứt, lão đành ngừng tay lại. Con thuyền tiến chậm chậm và lão đưa mắt dõi theo chiếc máy bay cho đến khi không còn trông thấy nó nữa.

Lão nghĩ bụng: ngồi trong máy bay chắc là ngộ lắm. Không biết ở tận trên cao ấy nhìn xuống người ta thấy hình thù biển cả nó ra làm sao? Nếu không bay cao quá, chắc là người ta có thể nhìn xuyên qua mặt nước mà trông thấy con cá. Mình thì mình cứ thích bay rất chậm ở quãng hai ba trăm thước mà nhìn con cá từ trên xuống. Những bận đi trên ghe đánh rùa, mình chỉ mới ngồi trên sà ngang cột buồm thế mà nhìn cũng đã rõ góm. Trên cao nhìn xuống có thể trông thấy cả bầy cá chấy lội tung tăng; dưới nước da chúng trông xanh hơn, nhưng đường vân và những chấm đỏ trên mình nom rất rõ. Không hiểu vì sao trong dòng nước đen thẫm, những con cá thuộc loại bơi nhanh trông con nào lưng cũng đỏ rực và cũng có vân hoặc chấm đỏ tía? Đã đành giống cá chấy dưới nước trông xanh biếc màu quan lục là vì da nó vàng. Nhưng, hễ lúc nào chúng đi kiếm ăn hoặc thật đói thì hai bên sườn lại phơi ra những đường vân màu đỏ tía trông như giống cá mạch. Không biết cái gì đã làm nổi lên những đường vân ấy? Sự bức tức hay là tốc độ bơi của chúng?

Trước khi trời tối một tí, vào lúc con thuyền của lão già đi qua cạnh một đảo "rong Xácgát" rất lớn - đang bông bênh nhún nhảy trên mặt sóng trông cứ như biển cả đang làm chuyện ái tình dưới một tấm chăn màu vàng - đúng vào lúc ấy một con cá chấy cắn mồi ở sợi dây câu nhỏ phía sau. Nó vùng nhảy lên và lão già trông thấy

nó quần quai, giẫy đuôi dữ dội trong ánh nắng chiều gần tắt, mình lấp lánh như cả một thỏi vàng.

Quá khiếp sợ, nó càng lồng lộn khỏe. Lão già cố lê mình về phía đằng lái. Lão dùng bàn tay phải giữ lấy sợi dây và đưa tay trái lôi con cá cháy lên. Cứ kéo được mỗi đoạn dây lão lại dùng bàn chân trần của mình mà chặn lên. Con cá màu vàng cháy lốm đốm những chấm đỏ lặn xuống, ngoi lên, điên cuồng đảo quanh dưới nước, nhưng cuối cùng cũng đã bị lôi sát vào sau lái thuyền. Lão già nghiêng mình xuống mà kéo bỗng nó vào trong thuyền qua phía đằng lái.

Mồm con cá cháy cứ há ra rồi lại ngậm lại lia lịa cắn chiếc lưỡi câu. Cái thân hình dài bèn bẹt của nó quật điên cuồng lên sập thuyền. Lão già dùng cái chày nện ngang một nhát vào cái đầu màu vàng lóng lánh của nó. Nó run rẩy một lúc rồi nằm im không động dậy.

Lão già tháo chiếc lưỡi câu ra, móc một con trích khác vào đấy và lại buông dây xuống nước. Xong đầu đấy, lão từ từ quay về phía trước thuyền. Rửa xong bàn tay trái, lão chùi nó vào quần cho khô, đoạn mới chuyển sợi dây câu nặng trĩu từ tay phải sang bàn tay trái và nhúng bàn tay phải xuống biển mà rửa. Lão đưa mắt nhìn mặt trời chìm dần xuống biển và độ nghiêng của sợi dây lớn.

- Trông nó cũng vẫn cứ nguyên như thế thôi.

Nói thế, nhưng cứ nhìn những lượn nước đập vào tay mình lão cũng biết tốc độ con thuyền rõ ràng đã có chậm lại.

Lão nói:

- Mình muốn buộc hai mái chèo với nhau và gài ngang chúng lại phía trước mũi. Như thế, ban đêm mình sẽ có thể ghim bớt con cá lại. Ban đêm ai mà chả muốn được yên ổn một chút, nó cũng vậy mà mình cũng thế thôi.

Lão tự nhủ: con cá chấy này cứ nên để thông thả hẵng mổ nó ra để giữ được máu ở trong thịt nó. Cứ để một lát nữa rồi hẵng mổ vả lúc ấy ta sẽ gài đôi mái chèo lại mà làm cái hãm luôn một thể. Lúc này nên để cho con cá ấy nó được yên tĩnh, không nên quấy rầy nó quá vào lúc mặt trời lặn. Lúc mặt trời lặn là lúc giống cá nó hay nổi điên lên lắm đấy.

Lão đưa bàn tay hong gió cho khô rồi lại nắm lấy sợi dây câu. Lão cứ để mặc cho sợi dây lôi lão về phía trước và tìm cách tựa mình thật thoải mái vào mạn thuyền. Bằng cách đó lão trút được phần lớn sức nặng của sợi dây đang căng thẳng vào chiếc thuyền.

Lão nghĩ bụng: mình đã bắt đầu biết mẹo rồi đấy. Ít ra thì cũng là thêm được một cái mẹo ấy. Ngoài ra, còn phải tính rằng từ khi bị mắc câu đến bây giờ, nó chưa có tí gì vào bụng, mà nó lại to xác, cần ăn nhiều. Mình đã ăn hết cả một con cá thu. Ngày mai mình sẽ ăn con cá chấy. Có lẽ lát nữa, mổ nó ra mình phải ăn thử một miếng. Chắc là khó nuốt hơn thịt cá thu. Nhưng, lúc này, có cái gì mà lại dễ được!

- Cá ơi, mày ra sao rồi đấy hở? - Lão hỏi to lên như thế. - Về phần tao thì cũng thấy dễ chịu: bàn tay trái của tao đã khá lắm rồi, tao có đủ thức ăn trữ sẵn cho đêm nay và cả ngày mai. Cứ kéo đi, cá ơi!

Thực ra thì lão cũng chẳng được dễ chịu như lão nói đâu. Sợi dây câu cứa trên lưng làm cho lão thấy đau đến gần như mê mẩn cả người và chỗ đau đã hóa thành tê dại một cách đáng sợ. Nhưng lão nghĩ bụng: Ồi xào! Mình đã trải nhiều phen khốn đốn hơn nhiều. Bàn tay phải của mình chỉ bị toạc một tí và bàn tay kia đã hết tê bại rồi, còn hai bộ đồ thì vẫn tốt lắm. Đó là chưa kể về khoản thức ăn thì mình cũng còn hơn con cá nhiều.

Trời đã tối hẳn. Về tháng chín mặt trời vừa lặn là đêm đã sập xuống. Lão đánh cá tựa mình vào mạn thuyền, gỗ đã mòn nhẵn để nghỉ lấy sức một lúc. Nhưng vì sao đầu tiên đã mọc. Lão không biết tên vì sao Rigen, nhưng mắt lão nom thấy nó và biết chẳng bao lâu nữa tất cả những bạn bè xa xôi của nó rồi sẽ mọc rải khắp bầu trời.

- Con cá kia cũng là bạn hữu của mình - lão cất tiếng nói to. - Mình chưa bao giờ trông thấy mà cũng chưa bao giờ nghe ai nói đến một con cá như thế. Tuy vậy mình cũng phải giết chết nó. May thay là người ta không buộc lòng phải giết đến cả những vì sao!

Giá như có một người ngày nào cũng phải tìm cách giết chết vầng trăng thì sẽ ra sao nhỉ? - lão già nghĩ bụng như vậy. Ừ, trăng thì nó chạy lẩn đi. Nhưng giả sử có một người nào đấy ngày nào cũng phải nghĩ cách giết chết mặt trời chẳng hạn? Sống như mình thế này cũng là may lắm.

Lão già rất buồn lòng khi nghĩ là luôn mấy hôm con cá lớn của lão chẳng được ăn tí gì vào bụng; nghĩ vậy, nhưng cái quyết tâm giết chết con cá của lão cũng không hề mảy may giảm bớt. Lão tự hỏi không biết đến bao

nhieu người mới ăn hết được thịt con cá này. Thế nhưng những con người đó có đáng được ăn thịt nó không nhỉ? Không, nhất định là không. Chẳng một kẻ nào xứng đáng được ăn thịt nó; thử ngẫm mà xem, nó thật là oai vệ và dũng cảm biết đường nào!

Lão lại nghĩ bụng: tất cả những chuyện đó, thực tình mình cũng không hiểu rõ cho lắm. Nhưng dù sao chưa phải buộc lòng đi đuổi bắt mặt trời, hoặc trăng sao thì cũng còn là một điều may mắn. Cứ sống lênh đênh trên mặt biển sẵn giết những người anh em của mình như thế cũng đã mệt lắm rồi.

Nhưng hăng khoan, giờ mình phải suy nghĩ đến cái việc hãm bót con thuyền lại. Làm như thế cũng có phần nguy hiểm, nhưng cũng có cái lợi. Đã gài mải chèo lại thì con thuyền không còn được nhẹ nhàng nữa. Lúc đó nếu con cá vùng chạy thì mình cũng đến buông hết dây câu ra rồi tuột mất nó đi cũng nên. Đã đành con thuyền càng nhẹ thì mình và hấn, cả hai cùng phải chịu khổ lâu hơn, nhưng cứ như thế mà mình lại vững bụng hơn: cái con cá này nó chưa thả hết sức ra đâu và hấn còn có thể phóng nhanh ghê gớm nếu hấn muốn. Thôi thì, muốn ra sao mình cũng cứ hăng mỗ con cá chấy này ra mà chén một miếng để lấy sức, không thì nó uơn ra mất. Được rồi, bây giờ mình sẽ nghỉ ngơi chừng một tiếng đồng hồ. Sau đó ta sẽ thử xem con cá nó có chịu biết điều an phận hay không. Lúc đó ta sẽ ra đằng sau lái và ra tay quyết liều một phen. Từ bây giờ đến lúc ấy, ta hăng xem nó động tĩnh ra sao và còn giở những trò gì nữa.

Cái mẹo dùng mái chèo này hay đấy. Nhưng cũng đã đến lúc phải cẩn thận đây. Coi bộ hấn ta cũng còn khỏe lắm. Mình đã trông rõ là lưỡi câu móc đúng vào cạnh mép nó và nó ngậm chặt miệng lại. Nó mắc một lưỡi câu đó cũng chưa mùi gì. Nhưng bụng đói mà cứ phải vật vờ để cường lại một cái gì mà nó cũng chẳng hiểu, cái đó mới thật là khổ đấy. Thôi, bố già tôi ơi, bố cứ hăng nghi xác một tí đã, mặc cho chú cá kia nó xoay xở, rồi bao giờ đến lượt bố hăng hay.

Lão già nghỉ một lúc mà lão tưởng chừng đến hai tiếng đồng hồ. Trăng muộn chưa lên nên lão cũng chẳng biết làm cách nào ước lượng thời gian cho đúng. Và chẳng cái việc nghỉ ngơi của lão cũng là một điều rất tương đối. Hai vai lão vẫn luôn phải gánh sức nặng của sợi dây câu; chỉ có điều là lão đã đặt được bàn tay trái lên mạn thuyền phía trước và trút dần sức kéo của con cá sang chiếc thuyền.

Lão nghĩ bụng: đã đành nếu mình buộc được dây câu vào một chỗ nào đó thì khỏe hơn. Nhưng như thế nó chỉ giật nhẹ cho một cái là cũng đủ đi đời tất cả. Cần phải dùng cái lưng của mình để làm đệm nương nhẹ cho sợi dây câu và lúc nào cũng sẵn sàng có thể dùng hai bàn tay mà nói thêm dây.

Lão nói lên thành tiếng:

- Nhưng ông bạn a, ông có biết là ông chưa ngủ được tí nào không? Sự thể này đã kéo dài nửa ngày, một đêm, lại thêm một ngày nữa và ông bạn chưa chợp mắt được chút nào cả. Nếu con cá kia nó cứ thủng thỉnh mà kéo đi như thế thì ông cũng nên kiếm cách ngủ nghê tí chút.

Cứ thao láo con mắt mãi thế này thì đầu óc cũng đến mụ ra mất.

Đầu óc mình sáng sủa ra phết đấy chứ. Quá sáng sủa nữa là đặng khác. Sáng như những vì sao kia là cánh chị em của mình. Nhưng dù sao thì mình cũng cần phải ngủ. Trăng, sao cho chí cái lão mặt trời kia, chúng cũng đều phải ngủ cả đấy chứ? Ngay cả đại dương đôi khi cũng ngủ, vào những ngày gió lặng nước yên.

Lão tự nhủ: phải lo mà ngủ đi một tí bố mày ạ. Cố ngủ đi và tìm một cái mẹo gì đấy mà trông chừng mấy sợi dây câu. Bây giờ thì hẵng ra đằng sau, mổ con cá cháy ấy đi đã. Nếu cần ngủ mà gài mái chèo lại như thế thì nguy hiểm lắm. Mình cũng có thể nhịn không ngủ nữa. Nhưng như thế thì cũng nguy nốt.

Chống tay và quỳ gối xuống, lão lách mình bò ra đằng sau lái, cố giữ gìn gượng nhẹ sợi dây câu. Lão nghĩ bụng: hay là con cá nó cũng đang nửa thức nửa ngủ ở dưới ấy? Nhưng, mình có cần nó yên nghỉ như thế đâu. Nó phải kéo cho đến chết.

Bò đến nơi, lão đưa bàn tay trái nắm lấy sợi dây căng qua vai và dùng tay phải rút con dao ra khỏi vỏ. Lúc này ánh sao sáng tỏ, lão trông thấy con cá cháy rất rõ. Lão thọc lưỡi dao vào đầu nó và kéo nó đến gần. Chặn chân lên mình con cá, lão rạch phẳng một nhát từ phía dưới bụng lên đến mõm hàm dưới. Sau đó, lão đặt dao xuống và vẫn chỉ dùng một bàn tay phải, lão móc ruột và mang con cá ra. Thấy chiếc dạ dày của nó vừa nặng vừa tròn lầy nhầy lão lại mổ luôn ra và thấy trong đó có hai con cá chuồn. Hai con cá này còn tươi và chắc

thịt. Lão đặt cả hai sớng đôi bên cạnh nhau và ném ruột gan con cá cháy xuống nước. Những thứ này chìm xuống để lại một vệt sáng lân tinh trên mặt biển. Mình con cá cháy lạnh ngắt và dưới ánh sao, trông nó tái nhợt một màu phung hủi. Chặn bàn chân phải lên đầu nó lão già lần lượt lột da cả hai bên mình con cá: hết bên này lại lật sang bên kia và lạng lấy hai mảnh thịt suốt từ đầu xuống đến đuôi.

Ném chiếc xương cá còn lại qua mạn thuyền, lão đưa mắt nhìn theo thử xem có gì cuộn xoáy mặt nước không. Nhưng tuyệt nhiên không có gì cả, mà chỉ thấy một vệt sáng chìm sâu xuống biển.

Quay mình trở lại, lão bọc hai con chuồn vào giữa hai mảnh thịt con cá cháy, tra lưỡi dao vào vỏ và lại từ từ lê mình trở về phía trước. Sợi dây câu căng thẳng trên vai kéo lung lão còng xuống. Bàn tay phải của lão khư khư ôm mớ cá. Xếp xong mấy miếng cá cháy và hai con cá chuồn lên tấm ván trước mũi thuyền lão chuyển sợi dây trên vai sang một chỗ khác; và lại từ bàn tay trái lên mạn thuyền mà nắm lấy sợi dây câu. Xong đâu đấy, lão khom lưng nhúng hai con cá chuồn xuống biển mà rửa, đồng thời rê tay trên mặt nước để thử ước lượng tốc độ của con thuyền. Mảnh da cá cháy vừa lột ban nãy để lại một ít ánh sáng lân tinh trên tay lão và lão thấy trong lòng vui vui khi nhìn những gợn sóng lăn tăn vỗ vào bàn tay mình.

Nước đã đỏ xiết. Lão đưa lòng bàn tay vuốt lên sườn thuyền và liền thấy những mảnh lấp lánh sáng túa ra, lừ lừ trôi xuôi trong vệt nước đằng sau lái.

Lão già nói:

- Nó mệt hay đang nghỉ sức. Thôi được, mình hãy cứ biết ăn con cá cháy này, nghỉ sức và ngủ nghê chút đỉnh đã.

Dưới ánh sao và trong đêm tối mỗi lúc càng thêm giá lạnh, lão ăn nửa mảnh cá cháy lại thêm một con cá chuồn đã moi ruột và chặt đầu.

Lão nói:

- Cái giống cá cháy này, nấu chín ăn ngon vô kể, thế nhưng ăn sống thì lại dở tệ. Từ nay hãy bước chân xuống thuyền là nhất thiết mình phải nhớ mang chanh và muối theo mới được.

Lão nghĩ thầm: kể như cứ khôn ngoan ra thì lúc ban ngày mình cứ lấy nước biển tưới lên sạp thuyền, bây giờ nó khô có phải là đã có muối mà ăn không? Đã đành mặt trời đã lặn rồi mình mới câu được con cá cháy. Nhưng dù sao thì cũng là không biết nghĩ xa. Cũng may, mình nhai khá kỹ nên cũng chẳng thấy lợm.

Những đám mây ùn lên ở đằng đông lần lượt che khuất hết những vì sao mà lão già quen thuộc. Lúc này lão như đang đi vào một cái hầm lớn bốn bề mây phủ. Gió đã lặng.

Lão nói:

- Ba bốn ngày nữa sẽ trở trời đây. Nhưng chưa phải ngay bây giờ. Ngày mai cũng chưa. Bây giờ trong lúc con cá nó đang còn bơi đi một cách yên lành phải liệu cách mà ngủ một tí bố mày ạ.

Lão nhắc đùi đỡ bàn tay phải đang cầm sợi dây câu và tựa lưng vào tấm ván thuyền trước mũi, đoạn cho sợi dây trên vai tụt xuống, rồi quàng nó vào bàn tay trái.

Lão nghĩ bụng: tựa được vào đùi như thế, bàn tay phải của mình sẽ đỡ mỏi và giữ được lâu. Trong khi mình ngủ, nhờ nó có duỗi ra và buông tuột sợi dây thì đã có bàn tay trái nó đánh thức mình dậy. Cũng khổ cho bàn tay phải đây. Nhưng gì chứ cái khổ nó cũng đã quen chịu nhiều phen rồi. Dù cho mình chỉ ngủ được lấy hai mươi phút, nửa giờ thì cũng quý. Lão gập mình về phía trước dùng toàn thân chống đỡ sức kéo của sợi dây; thì cả người lên bàn tay phải, lão ngủ thiếp đi.

Lão không mơ thấy sư tử, mà lại thấy một bầy cá lộn khổng lồ dài đến ngót chục dặm. Đang giữa mùa giống cá này giao cấu, chúng thi nhau tung mình nhảy vọt lên giữa khoảng không, rồi lại rơi thõm xuống đúng vào những xoáy nước mà chúng đã tạo nên trong khi phóng mình nhảy lên.

Sau đó lão lại mơ thấy mình đang ở nhà. Lão đang nằm trên giường; gió bắc làm lão rét run lên và cánh tay phải mà lão kê dưới đầu thay gối đã tê cứng cả lại.

Cuối cùng, bãi cát vàng rộng lớn hiện lên. Trong bóng chiều tàn lão già trông thấy con sư tử đầu đàn đi xuống biển và tiếp ngay đó là những con khác. Tựa cầm lên thành tàu phía trước mũi, lão đưa mắt ngắm đàn thú dữ. Và con tàu đã buông neo, bập bênh trên sóng trong hơi gió chiều từ trong đất liền thổi tới. Còn bao nhiêu con sư tử nữa sẽ lần lượt hiện ra? Lòng lão rộn rục cả lên trong niềm vui chờ đợi ấy.

Trăng mọc đã từ lâu, mà lão già vẫn còn ngủ say. Và con cá vẫn đều đều một mạch lôi chiếc thuyền trôi theo vào một con đường hầm những mây.

Nắm tay phải giăng vào giữa mặt làm lão choàng thức giấc. Sợi dây câu kéo toạc da bàn tay phải của lão và bàn tay trái như tê dại hẳn đi. Lão cố hết sức dùng bàn tay phải kìm sợi dây lại. Cuối cùng, lão đưa bàn tay trái mò mẫm nắm được sợi dây và gò lưng giữ nó lại. Bây giờ lại đến lượt cái lưng và bàn tay trái của lão phải chịu đựng cho sợi dây nó cắt da, cắt thịt. Bàn tay trái một mình đối phó với sợi dây và bị cửa đứt một vết khá sâu. Lão già liếc mắt nhìn ra đằng sau, về phía các cuộn dây câu và thấy những cuộn đó đang từ từ tuột ra. Giữa lúc ấy, con cá kiếm xé toang mặt biển tung mình nhảy lên rồi lại nặng nề rơi xuống. Tiếp theo đó, nó nhảy vọt liên tiếp luôn mấy cái, kéo con thuyền điên cuồng phóng lên phía trước mặc dầu lão già đã luôn tay nói thêm dây và sợi dây đã bị kéo mỗi lúc mỗi thêm căng thẳng, cứ căng, căng mãi đến mức hầu như muốn đứt. Cuối cùng lão già bị lôi ngã sấp lên tấm ván thuyền phía trước, mũi và má vập lên mấy miếng cá cháy và không còn cựa quậy gì được nữa.

Lão nghĩ thầm: nông nổi này mình gây ra thì mình phải chịu lấy, chẳng còn kêu ca gì được nữa.

Nhưng con cá kia, mày đừng tưởng mày có thể cướp không được của lão sợi dây câu này. Không, không, tao sẽ bắt mày phải trả giá đắt cho tao, nhất định là như thế.

Những lần con cá nhảy lên lão không trông thấy gì cả; mà chỉ nghe mặt biển rạn nứt như tiếng xé vải và tiếp theo đó là tiếng vỗ nước nặng nề khi con cá rơi xuống. Sợi dây câu trong khi tuồn nhanh ra cửa vào tay lão rất đau, nhưng lần này lão đã có kinh nghiệm. Lão cố lựa chiều cho sợi dây lướt trên những chỗ da đã thành chai và không để cho nó cửa vào lòng bàn tay hoặc vào giữa các ngón tay.

Lão nghĩ bụng: giá như có thằng bé ở đây, nó sẽ rẩy nước vào các cuộn dây hộ mình. Ờ! Giá như có nó ở đây! Có nó ở đây...

Sợi dây vẫn thun thút tuồn xuống nước, tuồn mãi, tuồn mãi nhưng lúc này đã có phần chậm lại và lão già quyết bắt con cá phải trả giá đắt từng phân một. Cuối cùng lão đã có thể ngẩng đầu lên và ngắc mặt ra khỏi miếng cá cháy từ nãy đến giờ vẫn áp chặt vào một bên má lão. Lão quỳ gối xuống rồi cứ vươn mình từng chút một mà đứng thẳng dậy. Lão vẫn tiếp tục nới thêm dây nhưng mỗi lúc một chậm hơn. Lão lùi về phía sau cho đến khi chạm chân vào những cuộn dây mà mắt lão không nom thấy. Sợi dây còn lại khá nhiều và về phía con cá kiếm, thế là bây giờ nó phải chịu thêm sức nặng của cả một quãng dây dài vừa mới nới thêm này nữa.

- Được lắm! - Lão nghĩ thầm như vậy. - Đó là chưa kể nó đã nhảy lên hơn chục lần rồi và những cái túi bên dưới lưng nó đều đã căng đầy không khí. Nó không còn có thể lặn xuống và chết chìm ở dưới ấy làm cho mình không thể kéo nó lên được nữa. Chẳng mấy chốc nữa, nó sẽ bắt đầu lượn vòng và sẽ đến lượt mình muốn dất mũi

cu cậu đi đâu thì dất. Mình tự hỏi không biết ban này cái gì làm nó rầy rẩy lên một cách bất ngờ đến như thế? Vì đói mà nó phát cuồng lên hay vì có cái gì trong đêm tối đã làm nó hoảng sợ? Có thể là vì nó sợ. Thế nhưng nó lại vốn là một con cá bình tĩnh và to khỏe, trông như không hề biết sợ là gì, đầy vẻ tự tin. Lại thật.

Lão tự nói với mình:

- Bố già ạ! Bố phải có gan và tự tin ở mình mới được. Đã dành bố vẫn níu chắc được lấy nó nhưng bố cũng chẳng gò lại được tí dây nào. Thế nhưng, dù sao thì chỉ chốc lát nữa là nó cũng phải lượn vòng thôi.

Lão già dùng bàn tay trái và đôi vai để kèm con cá kiếm; rồi cúi mình xuống đưa bàn tay phải vốc nước rửa bộ mặt đang nhoe nhoét những thịt cá cháy. Lão sợ cái mùi cá ấy làm lão nôn mửa và do đó mà mất sức đi. Rửa mặt xong, lão để nguyên bàn tay nhúng vào trong nước mặn như thế một lúc, mắt ngóng chờ tia ánh sáng đầu tiên báo hiệu bình minh. Lão tự nhủ lúc này con cá đang bơi về phía đông, như thế có nghĩa là nó đã mệt và dành để cho dòng nước cuốn đi. Chỉ một lúc nữa nhất định là nó phải lượn vòng. Và lúc đó ta sẽ ra tay!

Sau khi nhúng bàn tay phải xuống nước thấy đã đủ rồi, lão rút tay ra và đưa mắt ngắm nghía.

Lão nói:

- Cũng không đến nỗi. Đã sống làm người, đau đớn có nghĩa lý gì!

Lão thận trọng nắm lấy sợi dây, cố dè chừng không để cho nó cọ vào những chỗ vừa bị toạc da rồi xoay mình

một vòng, vươn cánh tay qua mạn thuyền phía bên kia mà nhúng bàn tay trái xuống biển.

Lão nói với bàn tay trái:

- Mày cũng làm được đôi chút việc đấy. Nhưng có lúc tao cứ tưởng như không tìm thấy mày nữa.

Lão tự nhủ: tại sao cha mẹ sinh ra mình lại chẳng cho mình hai bàn tay thật khỏe cả đôi nhĩ? Có lẽ cũng chỉ vì mình ngốc chẳng biết tập dượt bàn tay trái ấy cho tử tế. Nhưng kể ra nếu có chịu tập tành thì có thiếu gì lúc! Dù sao, tối hôm nay nó làm ăn cũng không đến nỗi tồi và cũng chỉ bị tê bại có một lượt thôi. Nếu nó còn tê bại lượt nữa: mình sẽ để mặc cho sợi dây câu cửa đứt bết nó đi là xong.

Lão thấy như đầu óc lão bắt đầu trở nên rối rắm và tự nhủ là phải cố ăn thêm một miếng cá cháy nữa. Nhưng lão lại nghĩ bụng: mình không tài nào nuốt trôi cái món ấy được nữa. Thà chịu đói đến mụ mẫm cả đầu óc còn hơn là cứ nôn mửa mà liệt xác đi. Mình cứ nghĩ đến cái lúc sục đầu vào đấy... Còn nuốt làm sao cho trôi được nữa! Mình cứ để dành nó đấy, gặp lúc cùng bất đắc dĩ hăng hay. Nó có uơn thối ra cũng đành. Dù sao thì cũng đã quá muộn, mình có ăn gì vào cũng chẳng mong lại sức được nữa đâu.

Lão lại tự nói với mình:

- Kìa! Sao bố mày ngốc thế. Còn một con cá chuồn nữa, sao chẳng ăn đi!

Con cá chuồn vẫn còn đấy, sạch sẽ, sẵn sàng. Lão già đưa bàn tay trái cầm lấy nó mà ăn, cẩn thận nhai cả thịt lẫn xương, ăn hết cả đầu lẫn đuôi.

Lão nghĩ bụng: không có giống cá nào bổ bằng cá chuồn. Ít ra, đó cũng là thứ thức ăn cần cho sức khỏe của mình trong lúc này. Thôi, thế là mình đã lo liệu xong xuôi mọi việc rồi. Nào, con cá kia ơi, hãy lượn vòng đi và hãy cùng ta đấu sức một keo!

Mặt trời mọc lần thứ ba tính từ lúc lão già ra khơi thì con cá lớn bắt đầu lượn vòng tròn.

Không phải có thể nhìn vào độ nghiêng của sợi dây câu mà biết được là con cá bắt đầu lượn vòng. Còn lâu mới đến lúc ấy. Lúc này lão già chỉ cảm thấy sợi dây hơi chùng đi một chút. Lão dùng bàn tay phải kéo nhẹ nhẹ. Như mọi lần sợi dây lại căng thẳng, nhưng đúng vào lúc căng như muốn đứt nó liền chùng trở lại. Lão già lách sợi dây qua đầu và vai mình và bắt đầu kéo nhẹ nhàng, thông thả. Lão dùng cả hai bàn tay, đảo người từ trái sang phải và cố chuyển cả sức lực vào mình và hai chân. Cặp dò và đôi vai già nua của lão chuyển xoay theo nhịp hai cánh tay đưa qua đưa lại.

Lão lẩm bẩm:

- Nó lượn những vòng khiếp thật. Nhưng quả là nó đã phải lượn vòng rồi.

Sợi dây không chịu nhích thêm một tí nào nữa. Lão già lôi nó căng thẳng làm những giọt nước nhỏ bắn tung ra trong ánh nắng. Thế rồi sợi dây lại tuột dần ra; lão già quỳ xuống và đành chịu để cho nó thun thút tuồn xuống dưới lòng nước xanh thẳm.

Lão lẩm bẩm:

- Thế là nó đã lượn đến đầu vòng rồi đấy - và lão nghĩ bụng: mình phải rán sức mà níu lấy, được chừng nào hay chừng ấy. Dần dần rồi nó sẽ đuối sức và phải thu hẹp vòng lượn lại. Có lẽ chỉ một tiếng đồng hồ nữa thôi, là mình sẽ trông thấy nó. Bây giờ phải lừa dẫn nó đã. Rồi sau đó mình sẽ thịt cu cậu.

Nhưng con cá vẫn thông thả tiếp tục lượn vòng. Hai giờ sau, lão già mồ hôi đầm khắp mình đã mệt rũ đến tận xương. Tuy nhiên, các vòng lượn của con cá cũng đã thu hẹp dần lại và cứ theo độ nghiêng của sợi dây câu thì cũng có thể nhận thấy là nó đã ngoi dần lên gần mặt nước.

Đã một tiếng đồng hồ lão già thấy mắt mình nẩy đom đóm, mồ hôi mặn chát chảy vào mắt lão cay sè và thấm vào chỗ bị xây xát trên trán làm lão thấy xót như phải bỏng. Nẩy đom đóm mắt thì lão chẳng sợ lắm. Cứ cái nổi phải co kéo sợi dây câu như thế này thì nẩy đom đóm mắt ra cũng là chuyện thường. Nhưng đã hai lượt lão thấy chóng mặt và choáng váng cả đầu óc. Cái ấy mới là nguy.

Lão lẩm bẩm:

- Không lẽ nào mình lại chịu gục và toi mạng già đúng vào lúc vớ được một con cá như thế này. Bây giờ tôi đã liệu được cách lừa nó lên như thế rồi thì trăm sự cũng nhờ Chúa phù hộ cho. Tôi sẽ xin đọc một trăm lần bài Lay Cha chúng tôi và trăm lần bài Kính mừng Đức Mẹ. Nhưng ngay tức khắc bây giờ thì xin hăng khoan.

Hằng cứ xem như tôi đã đọc kinh rồi, xin Chúa chúng giám cho như thế. Tôi nguyện sẽ xin đọc sau.

Đúng vào lúc ấy, lão thấy sợi dây câu giật một cái rất mạnh. Lão níu cả hai tay vào sợi dây và thấy nó sao mà cứng và nặng, rất bông cả da thịt.

Chắc hẳn là chú cá nhà ta vừa quật cái mõm dài của nó của đoạn dây đây, lão nghĩ bụng như vậy. Tất nhiên là phải như thế. Nó làm thế là đúng. Cứ kiểu này, rồi nó lồng lên cũng nên, mà mình thì mình muốn nó cứ lượn vòng như vậy còn hơn. Cứ mỗi lượt nó lồng lên thì chỗ bị móc lưỡi câu càng rộng hoác ra. Nó đến khạc cái lưỡi câu ra mất.

- Thôi đừng lồng lên nữa, chú cá ơi. Đừng lồng lên nữa!

Con cá gạt mõm vào đoạn dây thép nhiều lượt nữa. Cứ mỗi lần nó lắc đầu như vậy, lão già lại phải buông thêm một tí dây.

Lão tự nhủ là không được làm cho nó đau quá. Mình đau thì chẳng sao, mình có thể tự chủ được. Nhưng còn nó mà bị đau thì nó có thể nổi điên lên. Một lúc sau, con cá kiếm thôi không quật mõm vào đoạn dây đáy bằng kim loại nữa và lại tiếp tục lượn chậm chậm. Lão già không ngừng tay thu dây lại. Nhưng lão lại thấy xây xẩm mặt mày. Lão đưa tay vốc một ít nước biển xấp lên đầu và lên phía sau ót.

May mà mình không bị chuột rút - lão nghĩ bụng - Nó sắp ngoi lên rồi đây và mình có cơ chống chọi được cho đến lúc ấy! Phải cố mà chống chọi bố già ạ! Đừng biện luận lời thôi gì nữa.